

УДК 81'374=161.2=163.42

ББК 81.411.4-4+81.416-4

В 19

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор *Н.Ф. Баландіна* (Україна);

кандидат філологічних наук *А.А. Лисенко* (Україна);

доктор наук, професор емерит *Й. Силич* (Хорватія)

Рекомендовано до друку

Словниковою комісією Міністерства освіти і науки України

(Протокол № 2 від 25 грудня 2014 р.)

та Вченою радою Мовно-інформаційного фонду НАН України

(Протокол № 6 від 07 червня 2017 р.)

Видання здійснено

за фінансової підтримки

Львівської обласної адміністрації

та Задарської жупанії (Республіка Хорватія)

Васильєва Л.

В 19 Українсько-хорватський словник / Л. Васильєва, О. Ткачук,
В. Чумак. – Київ, 2018. – (Словники України). – 630 с.

ISBN 978-966-02-8279-7.

Українсько-хорватський словник містить близько 25 тисяч загальноживаних слів української мови, які становлять її основний лексичний мінімум, та хорватські відповідники до них. У словнику подано й перекладено хорватською мовою відомі українські фразеологізми та усталені вислови, а також найуживаніші наукові, технічні та спортивні терміни, географічні назви. Може використовуватися як довідкове видання при перекладі українських текстів, вивченні української мови хорватами та хорватської українцями, а також при проведенні зіставних досліджень науковцями-славістами.

Для студентів, викладачів, перекладачів, ділових людей, туристів, усіх, хто бажає вивчити українську й хорватську мову та цікавиться ними.

УДК 81'374=161.2=163.42

ББК 81.411.4-4+81.416-4

ISBN 978-966-02-8279-7

© Васильєва Л., Ткачук О., Чумак В., 2018

Передмова

Українсько-хорватський словник продовжує серію перекладних українсько-інослов'янських словників, де основний лексичний мінімум української мови передається відповідниками близькоспорідненої слов'янської мови. Специфіка його укладання пов'язана з вимогами до коротких двомовних словників з урахуванням того факту, що великого, повного аналогічного словника на час створення цієї лексикографічної праці досі немає. До реєстру увійшли актуальна для сьогоднішнього лексика та сполучення слів, активно вживані в різних функціональних стилях літературної мови, які необхідні для мовного обслуговування різноманітних потреб хорватського та українського користувача. Реєстр словника становить близько 25 тис. одиниць.

Словник укладено в межах універсальної системи слов'янської лексикографії "Лексика Словика", розробленої колективом співробітників Українського мовно-інформаційного фонду НАН України під керівництвом академіка НАН України В. А. Широкова, що дозволило реалізувати теоретичні здобутки науковців установи при визначенні параметрів лексикографічної системи двомовного слов'янського лексикону і створенні відповідної лексикографічної одиниць, переодичивши паперовий та електронний варіанти.

Статистичні дані комп'ютерного опрацювання словникового складу української мови допомогли авторам сформуувати реєстр Словника переважно із загальноповживаної лексики з незначним включенням архаїзмів, арготизмів чи діалектних слів, що сьогодні виходять до активного словникового фонду літературної мови. Йдеться, зокрема, про етнографічні діалектизми: *полоїина*, *тремота* та ін.; історичну лексику, що відображає історію українського народу: *кріпак*, *отаман*, *козак*, *сътник* тощо. До реєстру Словника

включено також найпоширеніші терміни, що вживаються в різних галузях науки і техніки, і є актуальними на сучасному етапі розвитку суспільства.

У Словнику враховано лексикографічні традиції слов'янської, зокрема української та хорватської, лексикографії, особливості подання реєстрових слів, їх початкових форм, специфіка ремаркування.

У реєстровій частині словникових статей, які подаються кириличним шрифтом, при українських словах курсивом латиницею подаються граматичні ремарки.

Реєстрове слово подано у початковій формі, без відмінкових та особових закінчень жирним шрифтом. Після реєстрового слова світлим курсивом ремарки наведено у такій послідовності: граматична, тематична, стилістична, інші. Для іменника граматичні ремарки подано на позначення чоловічого (*m.* masculinum), жіночого (*f.* – femininum), середнього (*n.* – neutrum) родів, а також є вказівка на множину (*pl.* – pluralis). Наприклад: **бе́рег** *m.* obala; **безро́біття** *n.* nezaposlenost; **бібліоте́ка** *f.* knjižnica; **по́відка** *f.* putovanje; **ста́рість** *f.* starost; **терпі́ння** *n.* strpljenje; **фіна́нси** *pl.* (1) financije (2) novac; **хлі́б** *m.* kruh; **число́** *n.* broj; **штани́** *pl.* hlače.

Прикметник позначено граматичною ремаркою *adj.* (adjectiv) і подано у формі називного відмінка чоловічого роду однини. Наприклад: **зрозумі́лий** *adj.* shvatljiv, razumljiv; **історі́чний** *adj.* povijesni; **соба́чий** *adj.* pasji, pseći; **тво́рчий** *adj.* tvorački, stvaralački; **фіна́льний** *adj.* finalni, završni; **хаоти́чний** *adj.* kaotičan; **яскра́вий** *adj.* sjajan, upadljiv.

Займенник позначено граматичною ремаркою *pron.* (pronomen). При особових займенниках подано форми непрямих відмінків. Наприклад: **ми** *pron.* mi (*gen.* **нас** nas *dat.* **нам** nam(a) *ak.* **нас** nas *lok.* **про нас** o nama *instr.* **нами** nama); **я** *pron.* ja: (**мене́** mene, **те мене́** meni, **мі мене́** mene, **те про мене́** o meni **мно́ю** mnom): **як на мене́** što se mene tiče.

Числівник позначено граматичною ремаркою *num.* (numerus). Наприклад: **вісі́м** *num.* osam; **тро́є** *num.* troje: **тро́є чоловікі́в** troji-

са; **чотириста** *num.* četiristo; **шістдесят** *num.* šezdeset; **шістнадцять** *num.* šesnaest.

Прислівник позначено граматичною ремаркою *adv.* (adverb). Наприклад: **повз I** *adv.* pokraj; **тє́пло** *adv.* toplo; **тї́хо** *adj.* tiho; **грї́чі** *adv.* triput; **тут** *adv.* ovdje; **чү́тно** *adv.* osjetno; **хóдно** *adv.* hladno, studeno.

Службові частини мови містять лише вказівку на граматичну ремарку: **над** *praep.* (1) (*mjesto, cilj kretanja*) nad: **без да́ху над голово́ю** bez krova nad glavom **зігну́вся над прова́ллям** nagnuo se nad provaliju (2) (*odnos subordinacije*) nad: **ма́ти вла́ду над кі́мось** imati vlast nad kime; **ось** *part. evo*: **ось він** evo ga; **от** *part.* eto, eno; **повз II** *praep.* mimo, pored, pokraj *nečega*; **що** *conj.* da: **дү́маю, що** mislim da; **щоб** *conj.* da, da bi, zato: **щоб тільки** samo da для того, **щоб** zato da.

Українські дієслова подано у формі інфінітива з вказівкою на вид (недоконаний – *impf.* чи доконаний – *pf.*). Якщо дієслова мають форми доконаного і недоконаного виду, то їх подано в одній статті: **ідентифікува́ти** *impf. pf.* identificirati; **ізолюва́ти** *impf. pf.* izolirati. В інших випадках дієслово доконаного виду подається в окремій статті з відповідним посилянням. У хорватській мові існує багато двовидових дієслів, які виявляють своє значення у контексті. Після таких дієслів у круглих дужках наведено що вони мають у хорватській мові форми недоконаного і доконаного виду (*impf. pf.*) чи (*pf., impf.*): **ігнорува́ти** *impf.* ignorirati (*impf., pf.*); **інвестува́ти** *impf. pf.* investirati (*impf., pf.*); **іржа́вити** *impf.* hrđati, rđati, korodirati (*impf., pf.*); **усу́нути** *pf.* odstraniti, eliminirati (*pf. impf.*), ukloniti.

Дієслівні статті із часткою **ся** трапляються у двох варіантах: 1) такі, які вживаються лише з часткою **ся**: **боро́тися** *impf.* boriti se, gvati se; **поклоні́тися** *pf.* pokloniti se; **покля́стися** *pf.* zakleti se, prisegnuti; 2) такі, які вживаються з часткою **ся** і без неї: **ляка́тися** *impf.* plašiti se, strašiti se (**ляка́ти** *impf.* plašiti, strašiti); **поко́тітися** *pf.* (1) zakotrľjati se, skotrľjati se (2) poteći (*o suzi*) (**поко́тіти** *pf.* zakotrľjati).

Омонімію позначено римськими цифрами, крапка після цифри не ставиться. Наприклад: **захі́д I** *m.* zalaženje, zalazak; **захі́д II** *m.*